

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

XI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

17 – 18 ЖОВТНЯ 2023 р.

«ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ»

м. Одеса

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ХІ Міжнародної науково-практичної конференції 17-18 жовтня 2023 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2023. – 663 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Козак К.Б. - д-р екон. наук, професор, директор ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНТУ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Баранюк Х.О. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д. – к.е.н., доц., Волкова А.Ю. – ас., Мільчева В.В. - PhD, доц., Новикова В.С.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ КАТЕГОРІЙ

**Голод В.В., здобувач СВО «Магістр»
Євдокімова М.О., к.е.н., доцент
Державний біотехнологічний університет**

Фінансова безпека підприємства характеризується рівнем фінансової захищеності суб'єкта господарювання, а також є основою побудови фундаменту для забезпечення необхідних умов стійкого розвитку підприємства та країни в цілому. Формування системи фінансової безпеки є однією із найнеобхідніших умов розвитку будь-якої галузі економіки, тому логічним та виправданим є приділення великої уваги вчених-економістів фінансовій безпеці суб'єктів господарювання. [1]

Дослідження проблем фінансової безпеки почали з'являтися в науковій літературі не так давно. Увага науковців спрямована до питань формування системи фінансової безпеки підприємства, побудови ефективного механізму управління нею, вивчення теоретичних і методологічних основ фінансової безпеки.

Підприємства, у сучасних умовах господарювання, функціонують у складному, нестабільному та динамічному середовищі, під впливом різних зовнішніх та внутрішніх негативних факторів – фінансових ризиків. Це обумовлює необхідність формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємств.

В загальному випадку фінансову безпеку підприємств представляють як механізм, що з одного боку, забезпечує стабільність фінансової системи суб'єкту шляхом використання захисних фінансових інструментів, а з іншого – забезпечує її ефективність шляхом організації раціонального використання фінансових ресурсів. [2]

Шлемко В.Т. визначає, що фінансова безпека держави – це такий стан фінансової, грошово-кредитної, валютної, банківської, бюджетної і податкової систем, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх негативних впливів, здатністю забезпечити ефективне функціонування національної економічної системи та її зростання. [3] Наведене розуміння сутності поняття “фінансова безпека” є виправданим та правильним, оскільки фінансова безпека на макро і на мікрорівні охоплює всі сторони життєдіяльності підприємства та країни в цілому.

У С. Кульпінського є інша думка стосовно розуміння сутності фінансової безпеки. Фінансова безпека держави – це здійснення цілеспрямованого комплексу заходів щодо фіскальної і монетарної політик з метою досягнення стабільності фінансової системи і створення сприятливого інвестиційного клімату. [4]

Фінансова безпека – це складне та багатогранне поняття, сутність його не вміщується в межах вузьких, однозначних тлумачень, це і обумовлює багатогранність підходів до розуміння її сутності.

В науці не сформувалося єдиного підходу до визначення сутності даного поняття, що обумовлено комплексністю даного економічного явища, його багатфункціональністю та багатогранністю.

Фінансова безпека як функціональна складова економічної безпеки підприємства, яка полягає у наявності такого його фінансового стану, який характеризується: збалансованістю і якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз; здатністю підприємства забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, а також місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів; а також спрямованістю на ефективний і сталий розвиток. [2]

Поняття «економічна безпека» не так давно увійшло в нормативну лексику та стало повноправним об'єктом дослідження економічної науки. Термін почав використовуватися в роботах вітчизняних науковців на початку 90-х років минулого століття. За цей короткий проміжок часу напрацьовано особливий, категоріальний апарат з використанням невластивих класичній економічній науці термінів як «індикатор безпеки», «погроза», «порогове значення» і т.д.).

Колектив авторів у складі Єпіфанова А.О., Пластуна О.Л., Домбровського В.С. розглядають фінансову безпеку як здатність здійснювати ефективно і стабільно свою діяльність або ефективно використовувати потенціал підприємства та ресурси. Вони фінансову безпеку розглядають як здатність суб'єкта підприємництва здійснювати свою господарську, зокрема й фінансову діяльність, ефективно і стабільно шляхом використання сукупності взаємопов'язаних діагностичних, інструментальних та контрольних заходів фінансового характеру, що мають оптимізувати використання фінансових ресурсів, забезпечити належний їх рівень та нівелювати вплив ризиків внутрішнього та зовнішнього середовищ. [5]

Кириченко О. А. та Кудря І. В. визначають фінансову безпеку підприємства як діяльність з управління ризиками та захисту інтересів підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз з метою забезпечення стабільного розвитку підприємництва та зростання його власного капіталу в поточній і стратегічній перспективах. [6]

Неординарний підхід використовує Сорокіна О.М., на її думку, фінансова безпека підприємства визначається як специфічний вид економічних відносин, які виникають між підприємством і суб'єктами його зовнішнього оточення щодо забезпечення оптимального фінансового стану, в якому має перебувати підприємство для реалізації своєї стратегії та який характеризується здатністю підприємства протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам. [7]

У Проекті Концепції фінансової безпеки України зазначено, що фінансова безпека – це складова економічної безпеки, яка характеризує стан захищеності життєво важливих інтересів держави, регіонів, підприємницьких структур та громадян у фінансовій сфері від впливу широкого кола негативних чинників. [8]

Бланк І.А. ґрунтовно дослідив істотні характеристики поняття «фінансова безпека підприємства». Він виділив такі її характеристики:

1. Фінансова безпека підприємства є основним елементом системи його економічної безпеки.

2. Фінансова безпека є системою кількісних і якісних параметрів фінансового стану підприємства, що в комплексі відображає рівень його фінансової захищеності.

3. Об'єктом її забезпечення є сформована система пріоритетних збалансованих фінансових інтересів підприємства, що потребують захисту в процесі його фінансової діяльності.

4. Основою формування фінансової безпеки підприємства є ідентифікована система реальних і потенційних загроз зовнішнього і внутрішнього характеру його фінансовим інтересам.

5. Система конкретного підприємства припускає диференційований рівень кількісних і якісних параметрів захищеності фінансових інтересів, адекватний його фінансовій філософії.

6. Фінансова безпека підприємства є системою, що забезпечує стабільність важливих фінансових пропорцій розвитку підприємства.

7. Важливою цільовою спрямованістю системи фінансової безпеки підприємства є створення необхідних фінансових передумов стійкого зростання підприємства в поточному і перспективному періодах. [9]

Детальний аналіз різноманітних думок вчених, їх підходів до розуміння сутності поняття «фінансова безпека» дозволив надати таке уточнене визначення фінансової безпеки підприємства – це стан захищеності фінансових інтересів підприємства на всіх його рівнях фінансових відносин від впливу внутрішніх та зовнішніх загроз і цей стан забезпечує його самозбереження та розвиток у майбутньому. До головної мети фінансової безпеки підприємства можна віднести здатність протистояти існуючим та виникаючим загрозам та небезпекам, які здатні завдати фінансової шкоди підприємству, змінити структуру капіталу, і навіть ліквідувати підприємство.

Література

1. Правдюк Н.Л., Правдюк Н.Л., Мулик Т.О. та ін. Управління фінансовою безпекою підприємств: обліково-аналітичний аспект: монографія. – Київ: «Центр учбової літератури», 2019. – 224 с.

2. Чібісова І.В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства / І.В. Чібісова, Є.М. Івашина / URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2011_31/Chibis.pdf
3. Шлемко В. Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення: монографія / В. Шлемко, І. Бінько. – К. : НІСД, 1997. – 144 с.
4. Кузенко Т. Б. Управление финансовой безопасностью на предприятии / *БИЗНЕСИНФОРМ*. 2007. № 12 (1). С. 27-29.
5. Кириченко О.А., Кудря І.В. Вдосконалення управління фінансовою безпекою підприємств в умовах кризи / *Інвестиції : практика та досвід*. 2009. № 10. С. 22–26.
6. Сорокіна О.М. Зміст дефініції «фінансова безпека»/ *Торгівля і ринок України*. 2009. Вип.28.Т.3. С.270-274.
7. Концепція фінансової безпеки України (проект) URL: www.ufin.com.ua
8. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия . К. : Ника-Центр, Эльга, 2006. – 776 с.
9. Єпіфанов А.О. Пластун О.Л., Домбровський В.С. та ін. Фінансова безпека підприємств і банківських установ: монографія. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2009. – 295 с.

13.	Голод В.В., Євдокімова М.О. ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ КАТЕГОРІЙ.....	45
14.	Гордієнко Л.А., Пасічник Ю.В. ЗАРУБІЖНА ФІНАНСОВА ДОПОМОГА ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ФЕРМЕРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	49
15.	Грищенко А.В. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	54
16.	Гуркіна Н.А., Замлинський В.А. ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ	58
17.	Добрянська Н.А., Черноусова С.С. МАРКЕТИНГОВІ ІННОВАЦІЇ У ГАЛУЗІ УКРАЇНСЬКОГО ТУРИЗМУ ДЛЯ ПІДТРИМКИ СТАЛОСТІ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ.....	62
18.	Донець Л.Я., Мунтян І.В., Долинська О.О. РОЛЬ РЕКЛАМНОГО ДИЗАЙНУ В УСПІШНОСТІ МАРКЕТИНГОВИХ КОМПАНІЙ.....	65
19.	Калишин Д.О., Куницька Н.Б. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЕКО-ГОТЕЛІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ.....	68
20.	Кемза Р.Г., Євдокімова М.О. НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	73
21.	Кириухін А.В., Афанасьєва О.К. ПОТЕНЦІАЛ МОРСЬКОГО ПОРТУ ЧОРНОМОРСЬК В СИСТЕМІ ЕКСПОРТНИХ ПОСТАВОК ПРОДУКЦІЇ АПК.....	76
22.	Коваленко-Марченкова Є.В., Бут К.А. CONCEPTUAL APPROACHES TO THE DEVELOPMENT OF THE NATIONAL INNOVATION SYSTEM.....	80
23.	Корват О.В. РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ БІЗНЕС-ЕКОСИСТЕМ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ.....	84
24.	Красногорська А.В., Савченко Т.В. РОЛЬ СИТУАТИВНОГО МАРКЕТИНГУ У ПРОСУВАННІ ПРОДУКТУ.....	88
25.	Кулаковська Т.А., Випирайлов А.С. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ВИНОРІБНОЇ ГАЛУЗІ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	90